

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben háshoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéfő és
Ünnep utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megérzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 231. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 Október 6.

A világháború.

Győzelmeink délen és északon.

Délen nemcsak kivertük a szerbeket Magyarországról, hanem most már saját hazájukban visszük őket az állami élet összeomlásához. Északon is hatalmas lépésekkel megy előre az ország megtisztítására a betört orosz hordáktól. Ungból és Beregből kisépérték őket csapataink, Máramaros megtisztítása a legjobb sikerrel biztatóan kezdődött meg.

*

Tudósításaink a következőket jelenti:

Máramarosban megállítottuk az oroszot.

Budapest, okt. 5. A Budapesti Tudósító illetékes helyről a következő közleményt kapta: A Máramarosban levő orosz csapatok a mai napon nem tettek kísérletet arra, hogy előbbre nyomuljanak. A csapatainkhoz küldött megerősítések, amelyeknek egy része tegnap még utban volt, ma már teljes számban rendeltetési helyére érkezett. Így tehát bizton remélhető, hogy a még Máramarosszigeten levő orosz csapat, amelyen kívül már egyetlen orosz katona sem áll magyar területen, szintén nagyon rövid idő múlva ki fog szorítottatni az országból.

Taracközön visszavertük az oroszot.

Huszt, okt. 5. Hivatalos jelentések tudatták már, hogy csapataink felvonulása a máramarosi területen Bereg megyére támaszkodva befejeződött és hogy haladéktalanul megkezdődött az oroszok visszavetése. A harc folyik, áttekinthető, részletes jelentést adni lehetetlen, de mindenképpen megnyugtathat az a hír, hogy Máramarosszigettől északnyugatra Taracközön

az egyik orosz sereget tegnap délelőtt véresen visszaverték.

Hadseregünk kiküldött csapatai és az orosz betörés színhelyére érkezett szövetségeseink a legkedvezőbb pozíciókban vesznek fel a harcot.

Áttörhetetlen fal fogja körbe Máramaros és Bereg veszélyeztetett helyeit és az oroszok Polena és Aklos között is súlyos vereséggel vonultak vissza Beregből.

Máramarossziget megszállása

Huszt, okt. 5. Az oroszok, a mint már hivatalosan is jelentették, szombat reggel vonultak be Máramarosszigetre. A városi tanács képviselőjében, a mint ez kötelessége volt, Dobay János helyettes polgármester jelentkezett az orosz parancsnok előtt. Szólvány polgármester olyan öreg ember, hogy őt már előzőleg felmentették eme kötelessége alól. Az a hír, hogy a rabbinus a tőrával fogadta az oroszokat, valótlan.

A legjobb terepvonalon befejeződött csapataink felvonulása és az összes hivatalos helyek igen optimisztikusan ítélik meg a fejleményeket.

Hírek érkeztek, hogy az orosz haderők Bukovinából a Szerethen felül, a meddig Bukovinába benyomultak lassan, visszavonulóban vannak, ami bizonyára összefügg a szövetséges seregek galíciai offenzívájával.

Máramarossziget táján csak apróbb csatározások voltak.

Visszamentek az ungmegyei és beregmegyei menekültek.

Budapest, okt. 5. A Magyar Távirati Irodának jelentik: Az ungmegyei és beregmegyei menekülteket Budapestről visszaszállítják lakóhelyükre. A máramarosiakat három nap múlva szállítják vissza, mert akkor már

teljes rend lesz. A hazaérkező menekültek ellátásáról megyékben is a kormány gondoskodik. Sándor János belügyminiszter fölkereste a menekülteket szállásukon és megnyugtatta őket.

Máramarosszigetiek Budapesten.

Budapest, okt. 5. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Máramarosszigetről ma körülbelül kétezeröttszáz, a legszegényebb néposztályhoz tartozó zsidó menekült érkezett Budapestre. A menekültek ügyében ma tanácskozás volt a polgármesternél, amelyen Bárczy polgármesternél kivül Boda Dezső főkapitány, Bódy és Festetics alpolgármesterek vettek részt. Az értekezlet elhatározta, hogy a főváros a menekülteket oltalmába veszi, őket a pénzügyi segítséggel és élelemmel ellátja és a főváros iskoláiban ad nekik szállást. A menekültek csütörtökről péntekre virradó éjszaka hagyták el a várost, amikor dobszóval és huszárok fegyverlovásával alarminozták őket, miután már előbb plakátok adták a lakosság tudtára, hogy aggodalomra nincsen ok és az oroszok közeledtére a polgári hatóság idejekorán fogja a lakosságot értesíteni. Valóban éjszaka indultak a menekültek a pályaudvar felé, ahol rengeteg számú teherszállító összeállított vonatokat vártak őket. A főispáni hivatal, az adótár, a bankok már egy-két nappal előbb hagyták el a várost és Husztra költöztek. A legtöbb kereskedő is egy-két nappal az általános menekülés előtt összezsugorította üzleti portakáját és elszállította a városból. A város tehetősebb polgárai nem ezekkel a vonatokkal érkeztek, ők már napokkal ezelőtt indultak el Máramarosszigetről.

A munkácsi menekültek visszatérhetnek.

Budapest, okt. 5. Azok a munkácsi polgárok, akik a kárpáti betörés hírének hatása alatt Budapestre menekültek, ma táviratot kaptak munkácsi illetékes hatóságuktól, hogy nyugodtan visszatérhetnek, mert Munkácsot és környékét már semmiféle veszedelem nem fenyegeti. A távirat hatása alatt már a legtöbb menekült vissza is utazott Munkácsra.

Hősapkák és kézvédők.

közönseget, hogy a Vörös Kereszt céljaira szükséges **kötőgyapju-fonalak** ismét nagy mennyiségben megérkeztek, melyeket a jótékony cél érdekében kilónként 10, 12 és 14 koronáért árusítok. **Czillér Imre.**

Dr. Miskolczy Ferencné ömlesztésére meg-
bizásából értesitem a nagyérdemű hölgy-

Megnyitják az iskolákat.

Budapest, okt. 5. Egyes lapoknak a fővárosi iskolák bezárására vonatkozó híreivel szemben a Budapesti Tudósító illetékes helyről fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy a kormány a közoktatás menetét mindenütt, ahol egészen kivételes körülmények annak útját nem állják, az egész vonalon biztosítani kívánja. Ennek folytán ilyen értelmű utasítást küldött az összes törvényhatóságoknak és a fővárosi tanácsnak. Az iskolák bezárására vonatkozó határozatát sem fogja jóváhagyni a miniszter. (A miniszterelnökség sajtóosztálya).

Az oroszok kivonulása Beregvármegyéből.

Munkács, okt. 5. Az alispáni hivatalhoz érkező jelentés szerint a Beregvármegyébe betört orosz csapatok utolsó része is kivonult Beregvármegyéből. Az oroszok Polena és Aknos mellett utolsó kísérletet tettek, hogy védőcsapatunk vonalát áttörjék, azonban seregeink hősiességgel tartották magukat és az orosz támadását vérezen visszaverték.

Szakadatlanul üldözték a visszavonuló sereget, sok foglyot és zsákmányt ejtettek és ma délelőtt hivatalosan megállapították, hogy az oroszok egyes helyekre elkalandozott utolsó része is a szorosokon túl vannak és Beregvármegye végleg meg van tisztítva a betörés nyomaitól.

Hosszumezőnél megkezdődött a csata.

Budapest, okt. 5. Az Esti Ujság közlése szerint menekültek beszéltek, hogy az oroszok Máramaros-sziget körül megállottak és nem nyomultak előbbre. A várost kisebb csapatok szállották meg, amelyek nem bántanak senkit, úgy hogy a lakosság nyugodt lehet. Ma komoly harc kezdődött

Hosszumezőnél, ahol seregünk pozíciója bevehetetlen.

Az oroszok kiverését megkezdték.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. táv.) A Máramarosba betört oroszok ellen csapataink hatalmas erővel kezdték meg az offenzívát, mely a legszebb sikerrel bíztat. A közigazgatási hatóságok Máramarosmegye egész területén talpon vannak, hogy a veszélytől és károsodástól a lakosságot megvédjék.

Auffenberg betegsége.

Lovag Auffenberg Móric hadseregfelügyelő, akinek betegségéről már hivatalos jelentést tettek közzé, influenzában szenved és mint értesülünk, annyira rekedt, hogy beszélni is alig képes.

Csapatunk állapota kitünő az északi harctéren.

A Neues Wiener Tagblatt az északi harctérről vizatért magas állású személyiség jelentését közli, amely szerint seregeink állapota a csatavonalban kitünő. A beteg állomány elsősorban minimális, a halálzási arány egyenesen elenyésző. A csapatok mindennemű készlettel föl van szerelve.

A montenegróik veresége.

Budapest, október 5. (Hivatalos jelentés kiadatott délután 6 órakor.) A Kelet-Boszniában előnyomuló szerb és montenegrói erők szükségessé tették, hogy ezekre a fődöntés helyétől félreeső területekre mozgó erőket különítsünk ki. Már az első ott bevezetett akció is eredményesen végződött. Két montenegrói bandát és pedig a Puzka-bandát Vukovic tábornok parancsnoksága alatt és a Zetska bandát Pajevic tábornok parancsnok-

sága alatt, két napig tartó heves harcok után teljesen megvertük és a Focára visszavetettük. Pánikszerűen menekülnek az ország határán túlra. Az egész vonatcsapatokat, közté a Boszniában zsákmányolt nem jelentéktelen készleteiket visszahagyták. Ez alkalommal is előreléködött járőreinkhez tartozó elesett katonáink közül többeket, köztük egy zászlóst, is állatias módon megcsontkítva találtuk. E hadszíntér északi részén megindított akció folyamán egy fél zászlóaljunk egy teljes szerb zászlóaljat fogott el.

Potiorek tábornoszernagy. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Előléptették a hadsereg összes tisztjeit.

(Bud. Tud.) Hadseregünk összes tiszteit, kivéve a fogságban levőket, a súlyos betegeket és a szabadságoltakat főhadnagytól lefelé egy ranggal előléptették.

A szerb hadsereg a második védelmi vonalon.

Szofia, október 5. A bolgár lapok Szerbia katasztrófáját elhárihatatlannak tartják. A kormány lapja, a „Narodni Prava“ azt mondja, hogy a krupanji ötnapos csata a szerb hadsereg szellemére gyilkos módon hatott s a legkétségbeesettebb erőlködések mellett is aligha juthat abba a helyzetbe, hogy a kikerülhetetlen katasztrófát elháriítsa.

A Kambana közli, hogy a szerbek leveretése pánikszerű meneküléssel végződött. Ezt nagy mértékben a magyar lovasság idézte elő, amely csodálatos bátorsággal és energiával harcolt. A szétvert szerb sereg Valjevo és Kragujevac között a második védelmi pozícióban gyülekezik, előrelátható azonban, hogy a mindinkább terjedő demoralizáció ennek a pozíciónak hosszabb tartását lehetetlenné teszi.

A VILÁGHÁBORU MASODIK FEJEZETE.

Ezek a helyek azonban mind meg is vannak erősítve, úgy hogy a folyón való átkelés nagyobb haderőkkel csakis akkor képzelhető el, ha ezek a megerősített helyek leküzdhetnek — Varsó mintegy 48 km. kerülettel bíró I. oszt. öv-vár, (19 erőd) állítólag 1500 ágyuval, 50.000 ember védőrséggel és modern védőeszközzel felszerelve Varsóban van a Visztulai hadi flotta (26 hajó) kikötője is, melynek a Visztula védelménél fontos szerep juthat. Varsóban már béke idején 100.000 ember számára 6 hónapi eleség készletnek kellett deponálva lennie és azonfelül óriás gőzsütődék, konzervgyárak, stb. található ott.

Ivangorod csak II. od osztályu vár, illetve kettős hídfő 20 km. kerülettel. A modern kor követelményeinek egyáltalában nem felel meg. Összesen 7 erődje van, állítólag 800—1000 ágyuval és 20.000 főnyi védőrséggel.

Novó Georgiewsk I. osztályu táborvár és kettős hídfő 31 km. hosszú övönallal, mely 8 erődből áll és állítólag 1000 ágyuval és 40.000 főnyi védőrséggel rendelkezik.

Már ebből a néhány adatból is láthatjuk, hogy ezen váraknak a leküzdésére a tábori tüzérségi anyagja nem elegendő teljesítő képes és föltétlenül az ostromló tüzérségi anyagunknak nagy kaliberű ágyuit, tarackjait és mozsarait kell latba vetnünk. Mindezeknek az előre szállítása pedig igen sok időt vesz igénybe, különösen ezen a hadszíntéren, amelyen nemcsak hogy vas-

utak, de még megbízható jó műutak sem állanak mindenütt rendelkezésünkre!

Mindezeket előre boesájtvá, könnyen megérthetjük Hindenburg tábornok hadműveleti irányának az óriási előnyeit mireánk és annak veszedelmes voltát az oroszokra nézve.

Hindenburg tábornok hadserege ugyanis Varsótól északkeletre operál Breszt Littowszk irányában és ilyen módon nemcsak hogy elkerüli a Visztula hatalmas és megerősített akadályát, hanem az oroszoknak két igen fontos összeköttetését, a Szt. Pétervár—Varsó és a Moszkva—Varsói vasuti vonalakat fenyegeti.

Persze az előnyomulás ebben az irányban sem mehet teljesen simán, mert a csapatoknak igen nagy akadályokkal kell itt is megküzdzeniök.

Ugyanis Kelet-Poroszsország határával párhuzamosan attól mintegy 40—60 km. távolságra húzódik a Narew folyó és annak folytatását képező Bobr. A porosz határ és ezen folyók között levő mintegy 250 km. hosszú és 60 km. széles földszáv, a rajta levő nagy kiterjedésű mocsarak és ingoványos erdők miatt csak bizonyos meghatározott haránt földszávokon keresztül járható.

A hol azután ezek a járható haránt földszávok a porosz határtól kiindulva a Narew folyóhoz érkeznek, tehát ahol utak és hidak vezetnek át a folyón, az oroszok mindenütt megerősítették ezeket az átjárókat.

Egy ilyen megerősített átjárót, illetve hídfőt ostromol most éppen Hindenburg tábornok hadserege Oszoviecznál, mely valamennyi között a legfontosabb átkelő hely,

amennyiben itt egy fontos vasuti vonal is átvezet a folyón Bielisztokból a keletporoszországi Lyekbe. De meg ez az egyedüli átkelő hely, mely minden időjárás mellett állandóan használható. A Narew összes erődítményei közül az O szovieczi a legerősebb és a legnehezebben is leküzdhető. Ha tehát majd amikor remélhetőleg nemsokára olvasni fogjuk, hogy Oszovieczt elfoglalták a németek, örvendjünk annak oly nagy mérvben, mint ezt ennek a fontos helyzetnek nagy jelentősége megérdemli!

Oszoviec eleste után szabad az ut egészen Breszt Littowszkig, mely Galicia határától már csak 200 km. re fekszik.

Breszt is I. osztályu táborvár a Bug folyó mentén. 30 km. hosszú övönallal, mely 9 erődből áll. Védőerőssége 20—25.000 fő 1000 ágyuval.

Breszt Littowszk (50.000 lakos) mint igen fontos vasut és utcsomópont Orosz-Lengyelország védelmében igen nagy szerepet játszik az Oroszország belsejéből jövő összes összeköttetési vonalakat felfogja, kivéve a Szent Pétervár—Varsói vasuti vonalat.

Hogy a most megindult támadó hadműveleteink milyen irányokat fognak követni azt egyelőre nem tudjuk megállapítani, mert hiszen mi itthon azt sem tudjuk, hogy hoi van most az oroszok főereje. Annyi azonban a földrajzi viszonyok alapján kétségtelennek látszik, hogy a főerők előnyomulása a Visztulától keletre várható. A Lemberg és környékén sejtett orosz erők ellen pedig Stryj-en keresztül várhatunk egy erőteljes offenzívát, melynek hivatása volna a Przemyslből Lemberg felé irányuló

Elestek az antwerpeni erődök.

Berlin, október 5. A nagy főhadiszállásról jelentik szeptember 3-án esti kelettel: A francia hadszíntéren ma jelentékenyebb változások nem történtek. Az Antwerpen elleni támadásban Lierre, Waelhem, Königs-hook erődök és a közöttük fekvő reduotok is elestek. A közbeeső állomásokban harminc ágyut zsákmányoltunk. **A külső erődvonalban ütött rés megengedi a tá-**

Antwerpen utolsó órái.

Budapest, október 5. A Pester Lloyd katonai munkatársa megállapítja, hogy a németek Antwerpen ostrománál eddig nagyszerű eredményeket értek el. **A várat el-esettnek lehet tekinteni.** A várban ott van a belga hadsereg egész hátralevő része, akik a belső erőd-övet nem tarthatják, annál kevésbbé, mert ezek a belső védművek négy-öt kilométerre vannak a várostól, tehát velük együtt a város is ki van téve az összebombázás veszedelmének. A belgák bizonyára nem fogják az emberek százezreinek életét és milliányi vagyont kockára vetni, csak hogy a várost két-három napig tartassák.

Budapest, október 5. (Cenz. táv.) Berlinből telegrafálják: **Antwerpen elestét biztosra veszik, nem lehet tudni azonban, hogy a százezer főt meghaladó várórség menekülhet-e.** Az angolok és franciák kétségbeesett kísérleteket tessznek Antwerpen felmentésére. Hír szerint néhány ezer angol indiai katona Ostendében partra szállt, aminek azonban semmi jelentősége nincsen.

A londoni Times megállapítja Antwerpen ellenállásának sikertelenségét

támadással együttesen a lebergi orosz erőket két arevonalból támadva, kényszeríteni, hogy a Rug-Styr medence moecaras vidékei felé vonuljanak vissza.

Az általános helyzetből kifolyólag a moecaras Tanev övnek is nagy szerepe lesz ebben a küzdelemben, melyről talán már a legközelebbi napokban hallani fogunk, ha csak az orosz a veszélyt felismerve, még idejében vissza nem vonult ezen a veszedelmes és nagy kiterjedésű moecaras övön, mely Jaroslautól mintegy 40 kilométerre északra fekszik. Ez utóbbi esetben csapatainkra fog hárulni a nehéz feladat, hogy ismét átkeljenek e nehéz terepen.

Mivel azonban ezek a moecarak a San mellei Rozwadó és Zarzycénél, valamint Rawa-Ruska, Belzeen át megkerülhetők, várni lehet, hogy ezekről a helyekről is csakhamar hallani fogunk valamit.

Hadászati helyzetünk tehát az orosz hadszíntéren igen kedvezőnek mondható. Már egymagában az a tény, hogy az orosz három nagy front ellen kénytelen harcolni és erejét megosztani, nagy előny a mi számunkra! Mi az egyesült német seregekkel két nagy arevonalból támadjuk a cár hadait, melyek egymással háttal állanak a Visztula és Polesie között.

Minden lépésünk, melyet előre teszünk, javítja a helyzetünket és teszi mindinkább kritikussá az oroszok állapotát.

A legnagyobb bizakodással és reménnyel tekinthetünk tehát a legközelebbi jövő óriási eseményei elé, mert nemcsak a stratégiai helyzet előnyai kedveznek műveleteinknek, hanem velünk van az igazság, a végleges győzelembe vetett rendíthetetlen hitünk és a magyarok Istenének védő karja!

(Vége.)

madást a belső erődvonal és a város ellen. Keleten a 3-ik szibériai hadtest és a 22 ik hadtest részei, melyek a Njemenen át előnyomuló orosz haderő balszárnyán voltak, két napi elkeseredett küzdelem után Augostownál vereséget szenvedtek. — Több mint kétezer sebesületlen foglyot ejtettünk, sok ágyut és gépfegyvert zsákmányoltunk.

s aggódva teszi hozzá, hogy Antwerpen eleste után új katonai centrum jön létre az Északi-tengeren.

Budapest, október 5. (Cenz. táv.) Berlinből táviratozzák: **Antwerpennél a német csapatok 330 belga ágyut zsákmányoltak.**

Antwerpen a Zeppelinek bázisa lesz.

Rotterdam, okt. 5. A Magyar Távirati Irodának jelentik: Antwerpenből tömegesen érkeznek menekültek Hollandiába, a város eleste minden perében várható. Mindenki fél, hogy Antwerpen a Zeppelinek bombázása után kénytelen lesz a mozsarak tüzeit is elszedve. Egy szakértő a Zeppelinekről kijelenti, hogy a légi kolosszusok ellen nincs biztos védelmet nyújtó fegyver. Üldözni ugyszólván lehetetlen, mert a Zeppelin hihetetlen magasságba emelkedik pillanatok alatt, ahol láthatatlanná válik. Biztosra veszik, hogy Antwerpen eleste után Zeppelin bázisul fog szolgálni London ellen. Belgiumba egyre több Zeppelin és más rendszerű léghajó érkezik s az angol fővárosban már ezért is félelemmel gondolnak Antwerpen elestére.

Repülőgépek harca.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. táv.) Kristianiából jelentik: Antwerpen népe tegnap végsőig feszült érdeklődéssel nézte egy német Taube repülőgép és egy belga aeroplan harcát a levegőben. A Taube golyószóróval, a belga gép automatikus pisztolylyal volt felfegyverkezve. A Taube elszántan üldözte a belga repülőgépet, de közben srappnellésőbe jutott s ily módon csak kisebb kárt tett a városban, azután baj nélkül visszarepült a német táborba.

Angol hajók feltartóztatták az Unió hajóját.

Berlin, okt. 5. A Börsencurir jelenti: Anglia súlyosan megsértette az Egyesült-Államok semlegességét. Honolulu jelentés szerint a Mandzsuria és Kína amerikai gőzösöket angol hadihajók Honkong közelében feltartóztatták és kényszerítették arra, hogy kiszolgáltassanak hatvan német és osztrák-magyar alattvalót, akik mint tartalékos katonák a Filippini-szigetekről hazafelé igyekeztek. Az incidensről a Kína parancsnoka Honoluluba érkezésekor jelentést tett az amerikai hatóságoknak. Jelentésében azt is közölte, hogy a letartóztatott utasokat az amerikai kormány biztosította, hogy az amerikai lobogó védelme alatt mentesek lesznek az angol hajók kellemetlenkedéseitől. A Kína parancsnoka, Tompson kapitány közölte azt is, hogy a Honkongban lakó összes németek hadifogságban vannak.

Az Unió Anglia ellen.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. távirata.) A Kölnische Zeitung értesül Newyorkból: **Az északamerikai kormány elhatározta, hogy tiltakozó lépést tesz Anglia ellen a semleges kereskedelem népjogba ütköző korlátozása miatt.**

Az angolok aknákat raktak le a szabad vizekre is.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. táv.) Londonból jelentik: Az angol tengerészeti miniszterium közli, hogy a német aknákat és a német tenger-alattjárók működése kényszeríti az angolokat, hogy aknarendszerre térjenek át. Az admirális megjelöli a veszélyes területet, kijelenti azonban, hogy a hajózás ettől délre és északra sem veszélytelen.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. táv.) Berlinből jelentik: A félhivatalos Wolff-ügynökség megállapítja, hogy az angolok eljárása, mellyel az északi tenger nemzetközi részét inificiálják, a népjog flagrns megsértése. A németek csakis az angol partoknál raktak le aknákat, különben csakis semlegesek károsodnának s elsősorban Hollandia.

Ismét elsülyedt egy angol hajó.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. táv.) Londonból jelentik: A Dawdon angol gőzös az Északi tengeren a belga partok felé haladva aknába ütközött és elsülyedt. Legénységéből kilenc eltűnt, a többi megmentették.

Anglia ultimátuma Törökországnak.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. táv.) Rómából jelentik: **Az angol nagykövet kijelentette, hogy az entente a portától ultimátum formájában követelte a Dardanellák megnyitását.**

Földrengés Kisásziában.

Budapest, okt. 5. (Tud. cenz. táv.) Konstantinápolyból jelentik: Tegnap éjszaka Kisásziában, Burdur és Sparta mellett óriási földrengés volt. Eddigi megállapítás szerint 15000 a halottak száma.

Az új vatikáni helyettes államtitkár.

Róma, okt. 5. XV. Benedek pápa a politikai és adminisztratív tekintetben egyaránt fontos állásra monsignore Tedeschini nevezte ki. Tedeschini a vatikáni körökben jól ismert személyiség, akit nagy műveltségénél és diplomatai tehetségénél fogva mindenütt nagyrabecsülnék. Monsignore Canali-t, aki Merry del Val idején ezt az állást betöltötte, a kongregációk titkárává nevezte ki a pápa.

A Menekültek térjenek haza.

A belügyminiszter rendelete.

Megemlékeztünk már az orosz betörés elől menekültek inváziójáról. Tegnap azonban már többen visszautaztak, azok közül, akik Ungmegyéből menekültek Nagyváradra, mivel az oroszokat úgy Ungmegyéből, mint Beregmege területéről kiverték a magyar csapatok.

Azonban tegnap újabb menekültek érkeztek Nagyváradra, még pedig Szatmármegyéből.

A menekültek közül többeket itteni ismerősök, rokonok fogadtak be; a nagyobb részük azonban közsegélyre szorultak. Ezeket a várad-olaszi rendőrökönként helyezették el. Körülbelül 300-an vannak, a gyermekekkel együtt.

Felügyeletükkel és gondozásukkal Kemény Ignác rendőrfelügyelőt bízta meg Gerő Armin főkapitány.

A legtöbb csak azzal menekült, ami rajta van; egyik-másiknak azonban van pénze. Sőt hír szerint olyan is akadt, aki mindjárt valamely kereset után nézett, hogy abból tartsa fenn magát és családját.

Kemény Ignác rendőrfelügyelő teljes odaadással gondoskodik a szegény menekültekről. Rendes étellel látta el őket, főzetett a számukra meleg ételt s szóval, tanácsal is buzdítja, vigasztalja a csüggedőket.

És ez jól van. A szegény földönfutókat, akik bár jó részben nem egészen alapos ok miatt elhagyták tűzhelyüket, s a bizonytalan idegenbe menekültek, emberi kötelesség segíteni, istápolni a veszedelem nehéz napjaiban.

Azonban önmagunk iránti kötelesség, hogy ébren vigyázzunk arra, hogy ha a veszély elmúlt, a menekültek eltávozzanak tőlünk s régi otthonukat keressék fel.

Azok, akik némi vagyont, bizonyos jólétet hagytak elhagyott otthonukban, önként, kényszer nélkül is hazasietnek a baj megszűntével; de akiknek nem volt sok vesztetni valójuk az életükön kívül, könnyebben, sőt sokszor szívesebben maradnak ott, ahol menhelyet találtak.

Erre pedig Nagyváradnak, ahol különben is van elég szegény, éppenséggel nincs szükségünk, mert csak a pauperismust növelné városunkban.

Hogy mennyire helyes ez a felfogás, igazolja maga a belügyminiszter is, aki a hatóságok fejeihez intézett leiratokban figyelmezteti és hívja fel a menekülteket a visszatérésre elhagyott otthonukba.

Hlatky Endre, Nagyvárad város főispánja erre vonatkozólag a következő értesítést bocsátotta ki:

Értesítés.

A nagyméltóságú magyar királyi Belügyminiszter ur távirati uton felhívott, hogy a Nagyváradra menekültekkel tudassam, hogy miután vármegyékben semmi veszély nincs, teljes megnyugvással térjenek vissza otthonukba. Minthogy a hatóság ellátásában lévő menekültek között Máramaros megyeiekén kívül más megyékből való menekült nincs, de ha mégis ilyenek magánházakban családoknál vagy szállodákban lennének, ez uton nyugtatom meg és hívom fel békés otthonukba való visszatérésre.

Hangsúlyozom még ugyanesak a Belügyminiszter urtól nyert értesítés folytán azt

is, hogy még kizárólag csak Máramarosban van ellenség, de ezek kiűzésére elegendő haderő áll rendelkezésre. A közönségnek tehát a legkisebb nyugtalanságra sincs oka.

Nagyvárad, 1914. október 5.

Hlatky Endre,
főispán.

Biharmegye hatósága szintén intézkedett a vármegye különböző községeiben levő menekültek hazautazása iránt s a járási főszolgabírókhoz a következő körrendeletet intézte:

Minden Főszolgabíró urnak!

Felhívom, hogy azonnal rendelkezék, hogy amennyiben a menekülteknek a kijelölt helyre való szállítása, vagy otthonukba való visszaszállítása válnék szükségessé, a hatóságok eziránt az illetékes vasuti tüzeltvezetőség székhelyén lévő, cs. és kir. katonai vonalparancsnoksághoz forduljanak, világosan jelezvén, a menekülők számát és az utirányt!

Tekintettel tovább arra, hogy az oroszok által ma már kizárólag csupán Máramaros vármegye van veszélyeztetve, de ott is elegendő haderőnk áll az ellenség kiűzésére, felhívom Főszolgabíró urat, miként odahatni szíveskedjék, hogy a kedélyek megnyugodjanak és a máramarosmegyeiek kivételével, az összes más vármegyebeli menekültek, azonnal otthonukba visszatérjenek. Tovább menekülni akarók, szándékuktól visszatartassanak és felvilágosíttassanak arról, hogy a menekülés a legnagyobb nélkülözésekkel és járványok veszedelmével jár.

Vagyontalan menekülteknek, különösen Budapestre való utazása, okvetlen megakadályozandó, miután a fővárosba menekülők elhelyezésére igénybe vehető helyiség nincs, mivel kórházi és egyéb háborus célokra már azok elfoglaltak.

Felhívom, hogy az irányban most tett és a menekülők ügyeiben teendő intézkedéseiről hozzám azonnal tegyen jelentést.

Nagyvárad, 1914. okt. hó 6.

alispán h.:

Keszthelyi Zoltán,
főjegyző.

Miskolczy Ferenc főispán a körrendelet kibocsátása után értesítette Fráter Barnabás alispánt, hogy a menekültek ügyeinek teljes hatalmi intézésével egy vármegyei főtitviselőt bizzon meg. E felhívásra az alispán tegnap Baranyi András vármegyei főjegyzőt bízta meg az erre vonatkozó ügyek intézésével.

A társadalom áldozatkészsége.

Aranyat—Vasért.

Hlatky Endre főispánhoz újabban a következő arany és ezüst adományok érkeztek:

Schaffhauzer Mihály egy aranygyűrű, egy aranyzsuzu. Imets Illésné egy aranykereszt és öt korona. Karozag György és Mózer Hugó husz korona. Cseréy Vilmos hat korona. Tivadar Flóra két aranyfüggő. Spirer Katica és Schlézinger Rózsika három aranygyűrű, egy ezüstóra, Stark Róza egy aranygyűrű, egy aranykereszt, egy ezüstkarperec, két ezüstkézelőgomb. Morgenstern Jakabné egy aranygyűrű. Grád Tivadar egy aranygyűrű. Galgóczy Gizi egy aranygyűrű, két aranyfüggő. Kocsán János egy aranypeesétgyűrű, egy aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, egy bross. Kovács Jánosné és Kovács Gizella két aranyfüggő, egy aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, egy ezüstkereszt, két ezüstlánc. Kopányi Kálmán és Tóth Béla egy aranygyűrű, egy arany zsuzu. Mária Róza két aranyfüggő. Mária Sándor egy ezüst botfe, három ezüst pénz. Belius József egy aranygyűrű. Dezsőfy Győzőné két aranyfüggő, egy ezüst lánc. Klincsek Babuka egy

aranylánc. Klincsek Gézuka egy ezüst lánc, egy ezüst karperec. Aszódi Mihályné egy aranygyűrű. Pollák Albertné egy arany bross, egy ezüst pénz. Pollák Margit egy aranygyűrű. Pollák Sándor egy aranygyűrű. Franz Müller egy aranygyűrű, egy aranybojt, egy kis darab aranylánc. Páni Jolánka egy aranygyűrű. Moskovits Erzsike két aranyfüggő. D. K. egy ezüst pénztárca. Friedmann Ella egy ezüst kanál, egy ezüst karperec. Klein Cecília egy aranygyűrű és három korona. Franz Müller főhadnagy husz korona. Nagy Lajos és Margit két aranygyűrű. Cservenka Rózsika egy aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, egy ezüstsziv, egy kis drb ezüstlánc. Cservenka Erzsike és Pirike két aranygyűrű, egy aranyláncgyűrű. Olaszi községi polgári leányiskola növendékei: Philippi Vilma egy aranykarotó, két arany mellű, egy aranygyűrű. Kálmán Olga és Ilona egy pár aranyfüggő. Genda Margit egy aranygyűrű. Grósz Olga egy aranyláncgyűrű. Scheffer Klára három ezüst töredék, egy aranykules. Klein Berta egy aranykézelőgomb, egy aranygyűrű. Bernáth Annuska egy női ezüstóra, két ezüstkézelőgomb, egy ezüstláncarkotó, három aranygyűrű. D. D. egy aranygyűrű, egy aranybross, egy aranyórafedel. Benedek Sándor egy aranygyűrű, egy aranyesatt. Cs. B. egy aranymedál.

Felhívjuk a t. közönség figyelmét, hogy a vas emlék-gyűrűknek rozsdásodás ellen, arannyal, vagy ezüsttel való bélelését szép kivitelben az elismert szolid cég: *Schmutzler János ékszerész* (Bazár-épület) készíti.

A sebesült katonák.

A tartalék-kórház parancsnoksága elismeri és nyugtazza az alábbi adományok kézhezvételét és egyidejűleg a sebesültek nevében hálás köszönetet mond a jó szívu adományozóknak. Özv. Kohnné kötszerek, Joghurt vállalat tápszerek, Joghurt vállalat tápszerek, Veres-Kereszt egylet kötszerek, Joghurt vállalat tápszerek, dr Mihályfy Lajosné élelmiszerek, Fehérvári Dezsőné tápszerek, Balla és Grósz folyóiratok, Oláry Gyuláné élelmiszerek, Weisz S. né élelmiszerek, Jobbkéz ágynemű, Béres és Held levélpapír és írószerek 350 K értben, Glückmann A. fehérmű Novomeszky Imre sütemények, Tátray Gusztáv varrószerk, Kóki András támaszbotok, Leitner Márton fehérmű, Kaczián Károly gyümölcs, Máthé János kötszerek, Wurst József élelmiszerek, Stettner András gyümölcs, Veres-Kereszt Egylet ágynemű, Kirch Árpádné ruhanemű, kötszerek, Jobbkéz fehérmű, özvegy Klein Sámuelné ruhanemű, Máté Károlyné élelmiszerek, Középpessy Kálmán gyümölcs, Czillér Imréné kötszerek, Lichtmann Mórné fehérmű, Kulesár Sándorné kötszerek Pethő Zsigmond fehérmű, dr Moskovits József kötszerek és italok, Bilitz Sándorné élelmiszerek, cigaretta, Komozociné ágynemű, Kocsis Róza ágynemű, Dézsi Károlyné ágynemű, Kádár Mórné ágynemű, Moskovits Adolf italok, Kelemen Benjaminné 10 drb teljesen felszerelt ágy.

Adományok a Jobbkéznek.

A Biharmegyei Takarékpénztár tisztviselői október hóra eső fizetésük 2 százaléknak fele részét 32 kor. 86 fillért Hiemesch Frigyesné urnőnek nyújtotta át, hogy ő azt belátása szerint háborus jótékonycélra továbbítsa. Hiemesch Frigyesné urnő ezen összeg felerészét, azaz 16 kor. 43 fillért a fehérmű osztálynak, másik felét a Jobbkéznek adta át.

A Vörös-Kereszt fehérmű osztálya részére egy uricsalád két remek oszonna készletet adományozott, a pompás horgolt csipkékkel, futók, kis szalvéták, asztalterítők. A két garnitúra a fehérmű osztály új helyiségében megtekinthető. Névszerinti sorsolással lesz kisorsolva, a 50 fillér. Havas Mór és

neje 100 koronát küldött a „Jobbkéz” céljaira. Hoványi Gyuláné 50 kor. Keller Gyuláné urnő 10 koronát küldött a Vörös-Kereszt fehérmű osztályának. Ezen adományokat hálásan köszöni a Jobbkéz.

Imrik Kornélia urhölgy, néhai Major Odön százados eleste alkalmából koszorúmegváltás címén 20 koronát adott át özv. Grünwald Henrikné urnőnek, hogy saját belátása szerint osszaszét a sebesült katonák között.

† Széchenyi Jenő.
1835—1914.

Hogy futottak az oroszok két vármegyén át?

A muszkák kiveretése Ung- és Bereg megyékből. Félig levetkőzve, jajgatva szaladtak a magyar népfelkelők elől.

A magyar fegyvereké ez a diadal. A tiszta, alföldi fiúk és apák ezredei verték ki az oroszokat a magyar földről. Az áldott, már őszülni kezdő magyar paraszt, aki az ekeszarvát cserélte fel a régi módi fegyveragyával legendás hősiességgel küzdött a fiatal ujonccal, aki csak hetek óta katona. De győztek. Győztek, mert tiszta, hófehér lelkű magyarok.

Fut az orosz. Véres fejét két kezébe szoritja és jajgatva rohan vissza a cár birodalma felé. Jaj kiáltásába belevegyül a rettenetes átok, amelyet a tisztjeire szór, mert a biztos halálba kergette őket.

Erről a futásról, az oroszok csufos kudarcáról beszélt nekünk egy sebesült altiszt, akit tegnap este hoztak Nagyváradra, ő még a vasárnapi táncban részt vett. Sokat látott és jóízűen, boldogan, sugárzó szemekke mondta el a mámorító diadal részleteit.

— Nem ütközet volt az uram, hanem valóságos mézszárlás. Már a vonaton, amikor csak utban voltunk az oroszok felé, nem birtunk magunkkal. Dannáztunk, hejehujáztunk és ölegettük egymást. Oroszt ölni mentünk, de olyan orosz, amelyik Magyarországra merészkedett. Nem aludtunk egy szemernyt sem. Mikor az utolsó állomáshoz értünk frissen, jókedvűen ugrott le a kocsiról minden ember.

Talán egy fél óráig meneteltünk, a mikor az első ágyú dörgésmeghallottuk. Mintha vezényszóra történt volna egyszerre „Kossuth Lajos azt üzenté” be kaptunk bele. Ugy dannázva, sapkát lengetve a világ végéig is elmentünk volna.

— Aztán jött a rajvonal, a „tüz”. Aztán „előre”. Megint előre! Ameddig el nem kábultam a sebestől, mindig csak „előre!” Közben egy szuronyroham is volt. Gyönyörű szép szuronyroham. Csak szétloccsantott fejű orosz lehetett látni. Mert mit ér kérem az a stílus? Sebet csinál, a seb aztán begyógyul és ismét jöhet ellenünk. De a kiken a fejét bevették a puska-tussal annak örökre vége. Nem „ánzágolok”, de legalább hatszáz agyvelőtlen hulla feküdt a csatatéren.

Az altiszt valósággal lázban beszél. Annyira elragadja a nyert ütközet mámorja és a mikor az oroszok megfutamodásához ér fel áll, szaladgál, hadonászik és majdnem hogy ordít. Sokszor kacagásba tör ki és az ujjait kapkodva mutatja a kétségbeesett menekülést.

Ugy történt, hogy a mieink először 800—1000 lépésről vadásztak a muszkára, félkörben voltak felállítva a magyar csapatok és ez a félkör egyre szűkült. Mikor már 300 lépésnyire értek jött a „szuronyt szegez” és a „roham!” A félkilométeres utat a mieink futva szinte rohanva tették

meg. Nem éreztek semmi terhet, csak szaladtak. Közben ki nem fogyott a dal. Nem indulót énekeltek, hanem valódi csárdást. Vérforralót, amelyre odahaza a kis faluban észbontó táncot jártak. A tisztek is fegyvert ragadtak. Szuronyt szegez! Előre.

Ment az isteni áradat, hömpölygött a nótás sereg az orosz lövészárok felé. Onnan ropogott a puska és látni lehetett a mint egy pillanatra kiemelkednek a sánc mögül a lapos sapkák. Majd egy-egy fehér lobogó tűnt fel, mindig sűrűbben.

Alig sebesült meg a mi rohamban levő seregünkben 8—10 ember. Az oroszok ismerik a mi rettenetes csatakiállításunkat. Tudják, hogy ez a „szuronyroham” és nem mernek célozni, csak lőnek a levegőbe.

Pár pillanat az egész és már ezrével leng a fehér kendő az orosz árokból. Nincsen kimélet! Előre!

— Huj! Huj! ordítják a honvéd fiúk és apák. Huj! huj! Üsd nem apád! Rajta! rajta! Előre!

Rettenetes zűrzavar. Artikulátlan hangok, szitkok, fohások, jajok kelnek a tömegből. Most már egészen közel vannak és látni lehet, hogy az orosz gyalogosok derékig levetkezve állanak a lövészárokban és a szuronyok hegyén az ingük leng. Ők megadják magukat nem törődnek a toporzékoló tisztekkal, akik revolverükkel és kardjukkal büntetik a gyáva közlegényeket. Ők megadják magukat, de a mieink nem elégszenek meg ennyivel. Véres bosszút akarnak állani azért, hogy bejöttek Magyarországra.

És véres bosszút is állottak. A szuronyroham eredménye rettenetes volt. Félig meztelen hullák százai és sebesültek ezrei hevertek szerte szét. Az oroszok egy része úgy kabát és ing nélkül próbálta felvenni a harcot, de lehetetlen volt ellentálni a honvédjeinknek.

Ők még mindig daloltak és öltek. Verték szét a lapos orru szláv koponyákat.

Három óráig tartott ez a borzalmas mézszárlás. Három óra múlva négyezer élettelen orosz test feküdt a mezőn és kétezer derékig levetkezett katona rohant hanyat-homlok hátra felé.

A legteljesebb diadalt aratták a mi hős népfelkelőink. Öltek, gyilkoltak és kockára tették életüket, de győztek és mindig csak előre mentek.

Még az ütközet után is sokáig hallatszott az ének a pihenő tábor felett. Egy-egy „rajta” és huj-huj kiáltást felhozott az őszi szél. Ez a győzők tábora.

A harmadik vármegye táján közel a határhoz, közel oda ahol betörték levetkezett katonák jajgattak, sirtak és futottak. Ez a vert sereg!

Szent László váradi káptalanának olvasókanonokja, tehát a káptalanban elfoglalt rangjára, valamint kanonokságának idejére második tagja Széchenyi Jenő pápai prelátus, typultkai ez. apát hosszas betegeskedés után életének 80-ik esztendejében tegnap este 9 órakor meghalt.

Bácskai származású volt, esaládja az előkelő bácskai nábobokkal, a Vojnichokkal és Siskoviechokkal összeköttetést tartott, mely csakhamar előkelő pozíciót juttatott az ügyes, közkedvelt fiatal papnak. Életrajza szerint 1835. júl. 2-án született, 1858. júl. 28-án szentelték Kalocsán pappá, néhány évig káplán, majd 1963-ban kalocsai székesegyházi hitészónok lett s egy év múlva Nemes-Militicsen, a bácskaiak egyik előkelő helyén plébános.

Hivei és a társadalom olyan rokonszenvvel viseltettek iránta, hogy a hetvenes évek elején egy képviselőválasztás alkalmával közös bizalommal választási elnöknek kérték fel. Rendkívül fontos választás volt ez, mert a délvidéken, főleg a Bácskában a rácok nagyon mozgolódtak, itt lépett fel politikai vezérük a hírhedt Polit Mihály is.

Néhai Tisza Kálmán teljes erővel fordult a rácok izgatásai ellen, törekvésének meg is lett az eredménye, a rácok vezére Polit kibukott a parlamentből.

Széchenyi Jenőnek a népszerűsége pedig annyira nőtt, hogy a következő választáson, ugyanebben a kerületben ő lett a képviselő. Több cikluson keresztül képviselte a kerületet, pártjában közkedveltségű volt s ennek köszönhető, hogy 1888-ban a Veszprémben távozott Hornig Károly bárónak utódjává a kormány előterjesztésére kultuszminiszteri osztálytanácsosnak nevezte ki a király.

Alig egy évig vezette ezen az egész ország katolicizmusára oly fontos hivatal ügyeit s már 1889-ben a váradi káptalan egyik litterarium stallumát adományozta neki Ófelsége.

Azóta a váradi uritársadalomban és a vármegyei életben előkelő helyet foglalt el. Egyik alapítója és elnöke lett a Gazdasági és Iparbanknak, melynél működését oly nagyra becsülték, hogy nevére nagy kulturális célu alapítványt tett ez a mindig szolid pénzintézet.

Biharvármegye különféle bizottságában tevékeny részt vett, elnöke volt a kórházi választmánynak.

A káptalani rangfokozatokon gyorsan haladt, 1903-ban már olvasókanonok lett s érdemei elismerésül 1911-ben pápai prelátus.

1908-ban tartotta aranymiséjét, mely alkalomból megemlékezett paptársairól s az egyházmegyei papi nyugdíjintézet javára 10000 koronás alapítványt tett.

Halála több bácskai családot borít gyászba. Testvérbátyja Széchenyi József, volt törvényszéki elnök, ennek veje Vojnich a volt bácskai főispán.

A megboldogult Zomborban óhajtott nyugodni, hova régi családi tradíciók fűzik, ahol szép sírkápolnát (együttal temetőkápolna) is építtetett magának. Ma délután 4 órakor

avatalánál gyászszolozsmát végez a káptalan; a beszertelés szerdán lesz, a requiem után a vasúthoz kísérik, honnét Zomborba szállítják.

Uri fehérnemű, **FOWNES**,
keztű, **Habig** kalap, eredeti **ANGOL CIPŐ**

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

Mit tárgyal a városi közgyűlés.

Rövid tanácskozára van kilátás.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csütörtökön, október 8-án délután tartja közgyűlését.

A tanács, mint állandó választmány csak a fontosabb és időhöz kötött ügyeket viszi ezuttal a törvényhatóság elé.

Javasolja a törvényhatóságnak, hogy a hadbavonult városi tisztviselők fizetését továbbra is teljes összegében fizesse ki a városi pénztár.

Stolez Henriknek a lóhúsárulására adott engedély lejárt, most újabb 3 évre javasolja a tanács az engedély meghosszabbítását.

Zeke Ferenc irodatisztnek a hadseregbe való belépés engedélyezését javasolja a tanács.

Javasolja továbbá a város tanácsa, hogy Erdélyi Miklós színigazgatónak a színház villamosvilágítását ingyen adja a város.

A közgyűlés tárgysorozata különben a következő:

1. A polgármester havi jelentése.
2. A tanács mint állandó választmány javaslata a mozgósítás folytán hadba vonult városi tisztviselők és alkalmazottak illetményeinek folyósítása tárgyában.
3. A tanács mint állandó választmány a gyámpénztár 1913. évi számadását beterjeszti.
4. A tanács mint állandó választmány Stolez Henrik vállalkozóval a lóvágás és lóhúskimérés kizárólagossági jogának további 3 évre való átengedése tárgyában kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.
5. A tanács mint állandó választmány a baromvásártéri italmérő helyiségre özv. Tardi Antalnival megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.
6. A tanács mint állandó választmány Klein Sámuel nagyvárad lakossal a csillagvárosi vámház bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.
7. A tanács mint áll. vál. Zeke Ferenc irodatisztnek a hadsereg kötelékébe való engedélyezése iránti kérelmét javaslata kapcsán beterjeszti.
8. A tanács mint áll. vál. javaslata Erdélyi Miklós színigazgatónak kérelme tárgyában, mely szerint a Szigliget-színházban a háború tartamára a villamosvilágítást ingyenesen engedélyezni kéri.
9. A tanács mint állandó választmány javaslata Altnóder Vince városi pénztári ellenőr 3 havi újabb szabadságidő engedélyezése tárgyában.

x Hangszerek csoda olcsó árban. Hegedű 7 koronától. Vonók, tokok. Világhírű húr különlegességeim, Rádium, Róma, Bohémia gyártmányok. Gramafonok, lemezek, hangdobozok, rugók. Az összes hangszerek javítása eddig nemlétező olcsó árban. Ugyanott egy új modern divány jutányos áron eladó. Simon Gyula hangszerkészítő Rákóczy-ut 22.

..HIREK..

Oktober 6.

Ezen az éjszakán a holtak életre kelnek. Lódobogás, kardesörtetés, csótár-zizegés csendül az aradi sirok között, tizenhárom vitéz hamvas porába száll vissza a lélek, a bátorság, a meg nem alkudás, a hazaszeretet, a hűség. Táltos paripákon felszállanak a hadak utjára s megindulnak kelet felé, észak felé. A hadak útján hősök járnak. Ők vezérek, hős tábornokok mind, mi unokák vagyunk a közkatonáik. Halljátok zeng a parancs;

— Utánam, előre!

Vért aki ontott, vérrel lakoljon, védtelent aki sujtott, várja az igazságtételeket. Vagy ha nem is várja, elkövetkezik reája. Hatvanöt éve ép, hogy minden őszi napon, minden suhogó szélben arra északra néztünk. Nem mert onnan jött az ősz, de mert oda vártuk, hogy vihesünk mi tüzes, meleg, táncoltató napokat, időket viharokat.

Megjött az alkalom, amiért imádkoztunk. Ők az alattomosak lopó útján, a szabadság glóriás alakja ellen, a kölesönkérés nevében jöttek, mi a csillagok ragyogó ujjmutatása mellett, a visszafizetés nevében megyünk. Rajta vitézek! Az óriás harcok hazug lárma ne rettegessen benneteket, száz ivadékok, száz világ fogja hangoztatni diadalmas neveteket: előre.

Nézzetek az égre! Nagy Istenünk örök szeme gyönyörködik fegyvereitek élén; halljátok az ég dübörgését a lépések visszhangja az a csillagok honában, tépjetek az őszirózsát a Ti győzelmeitek hófehér illatos koszorúja az.

Ezen a napon csak egy szó legyen az imátok: előre, amíg meghalunk, előre!

Ma van 65-ik évfordulója ama szomorú napnak, amikor Aradon 13 hőstábornok vértanu halálával fejezte be hazánk alkotmányáért és szabadságáért vívott titáni harcát.

Gyászünnepe október 6-ika azóta a magyar nemzetnek. Istenhez fohászknak e napon a honfi szívek az egek Urához, a megdicsőülésekért szerte hazában. Városunkban úgy, mint a multban ez alkalommal is gyász istentiszteletet tartanak az aradi 13 hőstábornokért.

A gyász istentisztelet ma d. e. 9 órakor lesz a Szent László plebánia templomban, melyen részt fognak venni a nagyidőknél még ma is élő tanúja, az 1848-49-iki honvédek és a függetlenségi és 48-as párt és kör tagjai. És hisszük, hogy még igen sok hazafias érzésű polgára és honleánya városunknak.

*** A király nevenapja.** Egész Nagyvárad nagy lelkesedéssel ülte meg vasárnap a király nevenapját. A hivatalokon és igen sok magánházon is zászlók lobogtak. Dél előtt 9 órakor gróf Széchenyi Miklós püspök ünnepélyes szentmisét mondott a székesegyházban fényes segédlettel. Megkapó volt, mikor a szentmise végén az egész közönség térdre borult és három Miatyánkot és három Üdvözlégyet imádkozott hangosan a királyért, a hazáért, fegyvereink győzelméért. Utána a „Boldogasszony Anyánk“ kezdetű énekkel és a Himnusszal végződött az istentisztelet. Az istentiszteleten jelen voltak az összes katonai és polgári hatóságok képviselői,

a tanintézetek és igen sokan a hívek részéről, úgy hogy a székesegyház teljesen megtelt ájtatos hívekkel.

*** Adományok az Oltáregylet számára.** Grócz Béla apátkanonok 20 koronát adományozott az Oltáregylet számára, melyért ezuton is hálás köszönetet mond az egylet vezetőségének. A mostani nehéz időkben az Oltáregylet tagjai a haretéren küzdők vagy a sebesültek számára készítenek ruhásműveket, vagy a betegeket ápolják, épp azért az egylet voltaképpen hivatásos működésére ideiglenesen szünetel; a normális viszonyok helyreálltával azonban áldásos működését ismét folytatni fogja.

*** A Jászói prépost a sebesültek között.** Kassáról írják a Magyar Kurirnak: Takács Menyhért dr. prépost-prelátus, akinek a háború céljaira tett monumentális adományáról már hírt adtak a lapok, legutóbb meglátogatta Kassán a Vöröskereszt egylet I. számú tartalékkórházát, ahol a kassai premontrai rendház tagjai végzik a lelkesítő teendőket. Konrády Lajos igazgató vezetése mellett megtekintette a kápolnát és a kórtermeket, barátságos beszélgetéssel vizsgálván a sebesülteket. Innen a kir. konviktusba ment, ahol Szepessy Géza régens fogadta az ápolást vezető premontraiak élén. Egyidejűen átadta rendeltetésének a prépost a kassai rendházban berendezett kórtermet, ahol tizenkét sebesültet ápolnak a rend tagjai.

*** Apolónók vizsgálja Belényesben.** Mult héten nyert befejezést Belényesben az ápolónői tanfolyam, melyen a belényesi női társadalomnak 12 tagja vett részt. A vizsgát szentmiser nyitotta meg, melyet Szeles Elek plebános mondott. Ezután a belényesi kórházban szépszámú közönség előtt adták bizonyosságát a hölgyek, hogy képesek megfelelni annak a szent kötelességnek, amire önként vállalkoztak. A vizsgát dr. Buder Ferenc igazgató-főorvos vezette, aki az ápolónőket is kiképezte. A vizsgán jelen voltak dr. Radu Demeter görög katolikus püspök, Szeles Elek, Bollyán Pál az előjáróság képviselői, stb. stb. Az ápolónők 31 sebesült katonának a sebet kötötték be és részestették megfelelő gyógykezelésben. Vizsga után minden ápolónő megkapta bizonyítványát. A levizsgázott ápolónőkhöz dr. Buder Ferenc szép beszédet intézett, ugyancsak Szeles Elek is, aki Isten áldását kérte az új ápolónők munkájára. Majd Bodó Gyuláné az egyik levizsgázott ápolónő köszönte meg a főorvosnak, hogy oly odaadó áldozatkészéggel vezette be őket az ápolás elsajátításába. Ugyanekkor üdvözölte Buder Ferencet mint jubiláló járási orvost is. Buder Ferenc ugyanis most töltötte be járási orvosi működésének 25-ik évfordulóját és ezt az alkalmat használták fel az ápolónők, hogy őt üdvözöljék. Buder Ferenc meghatva mondott köszönetet a hölgyek figyelméért. A tizenkét ápolónő ma kezdi meg működését a belényesi kórházban.

*** Kinevezés.** A király Nyisztor Albert berettyóújfalui járásbírói jegyzőt a nagyvárad-vidéki járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

*** A sebesült honvédek köszönete a „Jobbkéz“-nek.** A Jobbkéz áldásos működése városszerte ismeretes. De nemcsak a város közönsége hajlik meg előtte, hanem maguk a gyámoltottak is, akiknek szenvedő homlokát ez a „kéz“ már végigsimogatta, forró háláérzettel vannak el-

telve írta. „De minden Demostheuesnél szebben beszél a tett.“ Itt közöljük a sebesült honvédek levelét, amely tegnap érkezett kezünkhöz:

Tek. Szerkesztő Ur! A honvéd gyalogezred harcából beteg visszaérkezett (jelenleg gyógyulófélben levő) legénysége igen kéri a szerkesztő urat, hogy a „Jobbkéz“ társaságnak a részünkre küldött dolgokért (élelmiszer) a leghálásabb köszönettel vagyunk, amit lapjában tudtuladni kegyeskedjék. Szívességét előre is köszönve hazafias üdvözléssel: a . . . honvédgyalogezred kiküldött legénysége. Vár (kiskaszárnya).

* **Adókövetési tárgyalás.** Nagyváradi város adóhivatala ez uton értesíti a Váralja, Velence, Csilagváros és Hegyen lakó polgárokat, hogy a III. o. ker. adójuk tárgyalása f. hó 6. tól kezdve nem a Tisza Kálmán-téri, hanem a Ritoók Zsigmond-utcai iskolában fog megtartatni. Nagyváradi, 1914. évi október 5. én. Lukács Odón a. ü. tanácsos, tb. főjegyző.

* **Meg kell rendelni a kalap és sapka szükségletet.** Érdekes és megszívlelendő miniszteri rendelet érkezett tegnap Fráter Barnabás alispánhoz. A háborús viszonyokra való tekintettel a nevelőintézetek az idén még egyáltalán nem rendelték meg kalap és sapka szükségleteiket a kalapgyárakban. Emiatt aztán a gyárak nem képesek családos alkalmazottaikat tovább is megtartani. A kereskedelmi miniszter most arra kéri a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy hassanak oda, hogy az intézetek minél előbb megrendeljék szükségleteiket. Különösen kiemeli a miniszter, hogy az intézetek kizárólag a hazai ipar termékeit használhatják.

* **Körlevél harctéri sebesültek tárgyában.** Tisztelettel közlöm, miszerint sebesült katonák számára nagymennyiségű vaságyat és hozzávaló egyszerű ágyfelszerelést készítettem raktárra, amelyeket célszerű kivitelben és a legjutányosabban szabott árban bocsátom Nagyváradi város és Biharvármegye n. é. közönségének rendelkezésére. Hajlandó vagyok már egy két ágyas felszerelést is változatlan mérsékelt árban megszámítani, és a megrendelő nevében bármely sebesült-korházba, avagy a hadvezetőség kijelölt budapesti címére önköltségem felszámításával leszállítani. Kiváló tisztelettel Weisz Kálmán katonai és kórházi berendezési vállalkozó, Nagypiac tér 10. (Schwartz és Ullmann vask. cég mellett.) Telefon 905. sz. Az ágyakra az adományozó nevét és lakhelyét viselő kis fém-táblácskát alkalmazok kívánatra költségmentesen.

* **Névváltoztatás.** Ófelsége, a személye körüli minisztere előterjesztésére, megengedte, hogy homrogi Lichtenstein Pál 7. huszárezredbeli százados, magyar nemesiségének épségben tartása mellett, családi nevét „Homorogdy“-ra változtassa.

* **Az Ipartestületi Asztaltársaság** tagjait tisztelettel felkérem, hogy a mai asztaltársasági összejövetelre tekintettel a fontos elintézni valókra, minél nagyobb számban jelenjenek meg. Tisztelettel Czegledy Jeremiás asztaltársasági elnök.

* **Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu boksz cipő K. 7, férfi boksz v. chevró fűzős v. zúgos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyszintén minden uridivatcikk a legjutányosabban szereshető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

„The Roosevelt Shoe“

amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

* **Aszódi Mihály** Nagyváradi, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árat számítok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likörök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árákkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségembe már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x A legújabb **párisi kalap-ujdonosságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyszökönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár rt.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

A legszebb

kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Legújabb táviratok.

Megezőkött tengeralatti naszád.

Róma, október 5. Speziai Tiat cégnél az egyik nagyhatalom által megrendelt tengeralatti naszád tegnapra készült el. Olaszország a naszádöt semlegességére való hivatkozással nem akarta kiadni a megrendelő nagyhatalomnak. A naszád az olasz miniszterium engedelmével nélkül elhagyta a hajógyárat. A miniszterium üldözteti a naszádöt. Nicastró altengernagy Speziába ment, ahol vizsgálatot tart a dologban.

Megkezdődött Hosszumezőnél az ütközet.

Budapest, okt. 5. Ma reggel néhány száz kozák megkísérelte Máramarosszigetről a Hosszumező felé való előnyomulást. A kozákokat a mieink igen heves tüzeléssel fogadták, mire az orosz csapat néhány ember elvesztésével visszavágtatott.

Visszaverték két helyen az orosz.

Budapest, okt. 5. Orosz-Lengyelországban és Kelet-Galiciában a hadműveletek kedvezően haladnak. A német-osztrák-magyar csapatok az ellenséget Apatov és Klimontovtól a Visztula felé visszavetették. Az oroszok Uzsoknál teljes vereséget szenvedtek.

IRODALOM

Mária kongregáció Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 korona, külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária utca 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

XV. Benedek (Kép.) — A háboru és a kongregáció. Bangha Béla S. J., szerkesztő. — † X. Pius. Dr Várkonyi Fidéls S. O. Cist. — Bibor és gyász. — Kongreganistáink a harctéren. — A német katolikusok erejének titka. Utinaplótörédék. László Ferenc S. J. — A hős. Blaskó Mária. — Mária érem a csatatéren. — Az Ur Isten nagy kórháza. — A Mária-tisztelők világából. — A Mária-besenyői zarándoklat. — A sajtószakosztályok figyelmébe. — Lapunk ügyében. — Kongregáció élet. Hírek. — Halottaink. — Irodalom. — Telefon.

A „Vasárnapi Ujság“ október 4-iki száma ismét nagy tömeg érdekesnél-érdekesebb képet közöl a háboruról: kiküldött munkatársa, Jelfy Gyula ismét számos pompás képet küldött északi har-

terünkről, rendkívül érdekesek egy a kraszniki harcokban résztvett katonaiszt felvételei. A németek belgiumi és franciaországi karsairól, Csinptauról, stb. szintén szép képek vannak. Podvinec Erzsébet festőművész, a ki most mint önkéntes ápolónő szolgál, sebesültjeinkről ad szép rajzokat. Szépirodalmi olvasmányok: Ambrus Zoltán és Galworthy regénye, aktuális cikkek Páris 1870-iki ostromáról és a Hohenzollerekről. Egyéb közlemények: a háboru napjai, a rendes heti rovatok stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Az Élet legutóbbi száma Prohászka Ottokártól közölt egy gyönyörű elmélkedést, melyet vasárnapi lapunk élén közöltünk. A füzet tartalma egyébként a következő: Szaraz ágon... Ör. Mi a harcok lelke? Prohászka Ottokár. Inter arma. (Költemény) Rédei Tivadar. Áldott elmulás. (Elbeszélés.) Kássák Lajos. A Cermán lélek, Kovács Miklós. Látogatás, (Elbeszélés.) Jancsó Ilona. Heti beszélgetés, (A diszapolónő.) Parázs. Völgegy ur, (Regény.) S. Bokor Malvin. Mozgóképek. Szerkesztői üzenetek. Az Élet előfizetési ára egy évre 20 korona.

Az „Uj idők” október 4-iki számában Krudy Gyula regényt kezd. „A negyvenkettes mozsarak” címmel. elbeszélést írt Herczeg Ferenc, Lovik Károly aktuális karcolatokat. „Pillanattfelvételek” és „A Háboru Asszonya” címmel közöl a füzet. Versek írtak Szabolcska Mihály és Balla Ignác, Szikra folytatja „Ez az” című regényét. A füzet képei mind a mostani háborura vonatkoznak, érdekesek és művésziességek. Az „Uj idők” előfizetési ára egy évre 20 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Andrassy-ut 10. sz. alatt van.

Jellemrajzok a katolikus egyház életéből. Irta Bangha Béla. Negyedik füzetje jelent meg Bangha Béla jellemrajzainak. Ez a füzet „Egyháziak, Szerzetesek” címmel Pázmány Péter esztergomi érsek Kettelher Vilmos mainzira püspök, De Vestur hithirdető és Brandis Mária grófnő irtalmas nővér életrajzát és jellemrajzát közli. Valamennyi azzal a pompás, ragyogó stilussal van megírva, mely Bangha Béla minden munkáját jellemzi. A füzet a Mária Kongregáció kiadásában jelent meg ára 1 korona.

Szent család képes havi folyóirat legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg: XV. Benedek. Domonkos István. — Szüzanyához. Németh István. — Ismeretlen vértanuk (es. j. gy.) A hazáját védte. — Fohászok. 1914. N. I. N. D. — Mi a háboru? Dr Mohl Antal. — Gondolatok. A szerzetes apostola. Domonkost István. — Erdély „Nagy asszonya” meghalt. Desarius. — X. Pius pápa életéből. Tamási Adorján. — Képek (pt.) Előfizetési ár egész évre 2 korona. Egy füzet ára 20 fillér. Kiadja a Karmelita rendház Győr.

NYILTÉR

Vaságyakat

minden hozzá tartozó ágyneművel teljesen készen felszerelve előnyös árban szállít:

Radó Samu és tsa.

Nagyvárad Kossuth-utca.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya. 24-71—1914 szám.

Hirdetmény.

A. m. kir. honvédelmi miniszter ur 15940/1914 eln. számú rendelete folytán s az 1912. évi LXVIII t. cz. 16 §-a alapján felhívom mindazokat, a kiknek birtokában ló vagy fogatos jármű van, hogy a m. kir. 4. honvéd gyalog ezred részére újjabban igényelt hámos, málhás és háttas lovak, valamint szekerek bizottsági átvétele esetleg megvásárlása céljából október hó 6-án (kedden) reggel 8 órákor a Nagypiac-téren az áruraktár melletti területen lovaikat, illetve szekereiket állítsák elő.

Az alkalmasnak talált lovak ha a tulajdonos ara hajlandó megvételnek.

Nagyvárad, 1914. október hó 5-én.

Eleméry Ferencz,
katonai ügy tanácsnok.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridikülők pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi kőplli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Vaságyat

hozzá való fehérneművel azonnal szállíthatok bármilyen mennyiségben olcsó szabott árak mellett.

Barna Jenő
Nagyvárad.

Első nagyváradai cementipar.

Készítünk granitó, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel. Kiváratra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a leglelkismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítjük. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és T. RSA** urisabé céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, tiszta, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Sebesült katonák számára

azonnal szállít bárhova a megrendelő neve alatt

vaságyat

hozzávaló ágyneművel célszerű, tartós, a higiéniának megfelelő kivitelben, a

legjutányosabb szabott áron:

Nagyvárad, Weisz Kálmán

Nagypiac-tér 10. sz. katonai és kórh. ber. vállalata
(Darvassy Lajos ház.) Telefon: 905. sz.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfitiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmeghízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesítem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Cement, cementcsövek, fedellemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. sz.

Telefon 969. Telefon 969.